

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Szokolay Béla
Cím: Bezerédi Gyula műtermében

Forrás: Magyarország

3m

1925. 1. 18.

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Bezerédi Gyula

Idő

"1925"

Személy

Bezerédi Gyula műtermében

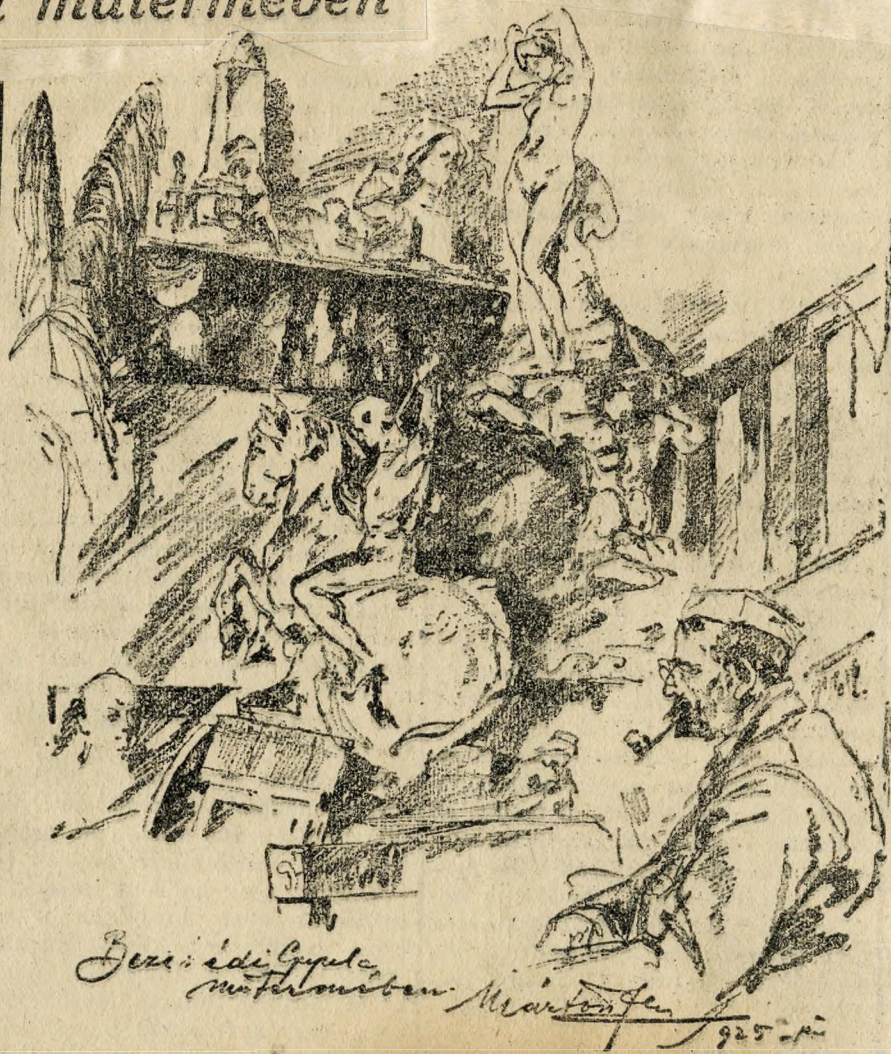
— A Magyarország tudósítójától —

A XIX. század nagy válságai mélyen hasítottak bele a lomha álmu magyar földbe is. Megmozdult minden: a tanya, a falu, város és fiatalos, izmos utakat törtek. Mintha valami nagy ígéret alól szabadult volna fel az ország, lassan emelkedett, hogy elinduljon és sietve utóérje a nyugati népeket.

A széptudományokban és mesterségekben hátramaradtunknak okai: — írja egyik egykorú újság — 1. azokat művelő társaságok nélkül létünk, 2. kép- és műgalériáinknak fogyatkozása, 3. kereskedelmünknek szorongatott állapotja, mely által pedig leginkább éleszletnek és jutalmaztatnak a szép mesterségek és tudományok. »Nincs magyar szép mesterségeket

ápoló iskolánk sem (s bár ugyan terhes dolog a messze föld kincseinek keresése), Bécsbe járnak a fiaink. A Tudományos Gyűjtemény azt is megemlíti, hogy Magyarország ezideig a törökkel volt elfoglalva, Európát védte, de most már megjött a fejlődés s a művelődés itt is folyik. »Bár akadnának bőven mecenások, hogy a honyi művészet a külföldivel dicsőül vetélkedhessenek.«

A szabadságharc után minden szépkedvet benultan áll meg. Csak a kiégyezés politikai derűje hoz új lendü-

Bezerédi Gyula műtermében
Mártonffy
1925-18

Bezerédi Gyula műtermében

letet, szabad lélekzetet a »nemzeti eszmények« ügyének. És ekkor csodálatosan lobban fel a nagy nomád tűz. Igazi magyar lángolással egyetlen generáció, egy csapásra hozza fel és önti ki azt a kulturális készséget, ami két pogány közt egy hazáért folytatott harcban mint meddő tőke gyűlt eddig.

Ebből a generációból való Bezerédi Gyula is. Derékasan résztvesz abban a kulturálopító munkában, mely modern Magyarország alapját a művészet értékeivel és erejével erősítette. Első sikerei Ausztriában, Bécsben és Prágá-

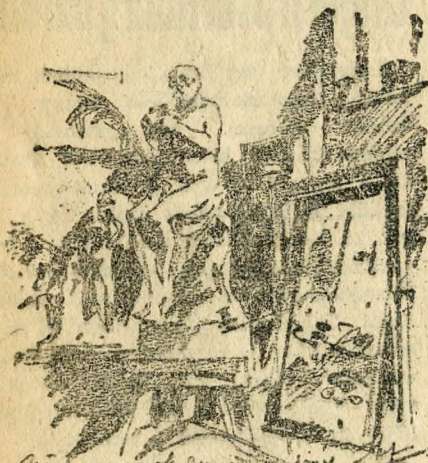
ban érlelődnek. Mesterével, Weyerrel, résztvesz a Burg és a Hofmuzeum szobrászati díszítésében. Bécsben a Kundmann mesteriskolájának növendéke volt, mikor az első nagybizású Tragedia című szobrával feltűnik. Ugyanekkor pályázaton elnyeri a prágai Rudolfineum Benvenuto Cellini-szobor kivitelezését.

Mikor 1882-ben hazatelepszik, itt javában folyik a munka. Bőven kap megrendeléseket s egymásután készíti el a vígadóbeli Csárdást és Menuette-t. Azután megbízást kap a Keleti pályaudvar épületét díszítő négy allegorikus figura elkészítésére. Ő csinálta az Operaház udvari páholyának lépcsőházában álló két Mátyás-korabeli apródot, a mehadiai Szapáry-fürdő szobrászati díszét, Tóth Kálmán

bajai és Tinódi Lantos Sebestyén budapesti szobrai stb.

Rendkívüli szorgalma és termékenység mellett igen elmélyülő és lelkiismeretesen, a legőszintébb művészi törekvésekkel dolgozik. Szobrai a kifejezésbeli, magyáros józanságon átszűrött mértéktartás jellemzi. Egyszerűség és nyugodtság, mely éppugy kerül minden fölöslegest, sokatmondást, mint ahogy kerül az általánosítást, a személyes tulajdonságok típusba olvadását. Különösen értékes teszi ez azokat a szobrai, melyeken történelmi karaktereket elevenít meg. Műtermében láttam Erzsébet királyné szobrát, mely nyugodt, szelid méltóságával a nemzet szeretetében élő, szinte legendaalakot eleveníti meg. Bensőséges és szent szeretetet fejez ki rajta, ahogy egy ország halála a legszebb érzésinek fényével dicsőíti. Ugyanitt áll Washington szobra is (eredetije a Fehér Házban). A polgári puritanizmus nyugodt öntudatával az amerikai lapok szerint is az Elődök legszebb és legjobb szobra. Tinódi Lantos szobrának költői elrendezését és eleven gesztusát a formák nyugodt és egyszerű szerkesztése tartja egyensúlyban. A tul-

ságosan magas talapzat (ami mellesleg megjegyezve nem a Bezerédi hibájából került oda) megzavarta a szobor artiztikumát, eltoita az arányait, azonban

Műteremnek Bezerédi Gyúdnál

még így is egyike a legszebb király-szobroknak.

Ugyanez az elevenesség s a gondosan megoldott karakter archépeinek olyan életet ad, hogy némelyik a legteljesebb befojezettség mellett is a vázlat köny-

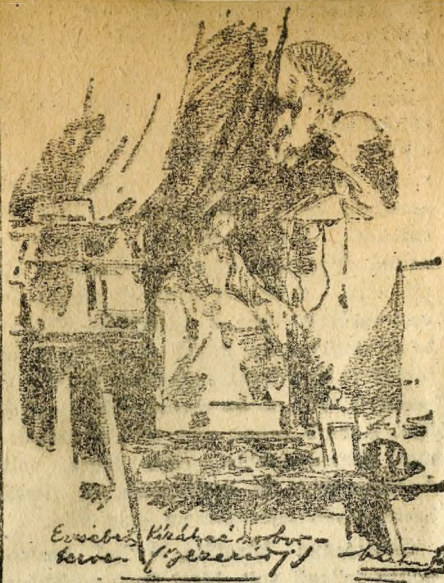
nyedségével, trissességével hat. Legszebbek Zhoray, Odry, Kozák tábornok szobrai s a saját plakettje.

Eleven és plasztikailag is rendkívül érdekes a Szépművészeti Muzumban levő bronz »Buldog«-ja. Ezen a szobrán egészen sajátos szelid humora is kifejezésre jut. Különben a komikum iránti őrzéke a legeredetibb zamatot egy meglepően groteszk karrikatúrában éri el, mit egyik művész barátjáról készített.

Egészen rendkívüli, egy műtermében álló barokkos Vénusz szobra. Meglepő rajta, hogy a többi szobrain lefutó nagy, nyugodt vonalakkal ellentétben ezen váratlan, apró fordulatok, gazdagon részletezett formák vannak. Bezerédi maga így magyarázza: »Ezt régen csináltam. Kutszobor s úgy éreztem, hogy az állandó vízesőfogást, a sok újon való túrge lakaeskaringózást ezzel a szoborral hozhatom harmóniába...«

Azán ismét egy nyugodt hatású sir-emlékszobor gipszmodellje következik. Márványban a kerepesi temető oszlopcsarnokában áll. Anyagszerűsége, a zárt formák tömörsége és a magábaesett bánat a legtermészetesebben vállnak egy-egyé.

Ez a harmónia vagy egységesség jellemzi munkáinak és egyéniségének viszonyát is. Soha sem kezd olyan feladatokba, melyek az ő egyéni diszpozíciójának ellentmondának. Schol sem látom a tomboló erő, a széles akciók szobrai. Higgadság, józan méltóság — mindenben a Bezerédi peccálatka, a hallgatag és szerény öntudat, ami az ő nagy és

Erzsébet királyné szoborterve

termékeny művészi múltján át állandóan kísérte s uri józansággal távolartotta az érvényesülés könyökharatól.

Szokolay Béla